

ĐẠO CHÚA Ở MIỀN BẮC-CỰC

(Hơn hai trăm năm truyền đạo ở miền Groënland)

MỤC-SƯ B. MENZEL, LAUSANNE, THỤY-SĨ

ĐỘI giáo-sĩ thứ nhứt mới từ làng *Heernhut* (xứ *Saxe*) đi cù-lao *Saint-Thomas*, thuộc quần-đảo *Antilles* (trung-ương Mỹ-châu) chừng sáu tháng, thì một đội khác gồm có ba người cũng lên đường đến một xứ xa, là miền *Groënland* ở Bắc-cực. Ba giáo-sĩ tiên-phong ấy từ-giã tồ-quốc vào ngày 19 Janvier 1733, do ông *Christian David*, là người rất can-đảm, dắt-đưa. Mười một năm trước, chính ông này đã dắt-đưa những anh em *Maraves* (1) xuất-dương trước nhứt. Ngày 17 Juin 1722, chính ông đã đốn gốc cây thứ nhứt để dựng làng *Heernhut*, vừa đốn vừa đọc Thi-thiên 84 : 4. Một lần nữa, ông lại đưa ba anh em «ra khỏi quê-hương, vòng bà-con, mà đi đến xứ Chúa sẽ chỉ cho» (xem Sáng 12 : 1).

Sau khi vượt khỏi nhiều nỗi khó-khăn ghê-gớm, ba anh em giáo-sĩ xuống tàu tại *Copenhagen*, kinh-đô nước Đan-mạch, vào ngày 10 Avril 1733; và vừa khi đến miền *Groënland* vào cuối tháng Mai, họ lập-tức xây một cái lều bằng đá và cỏ theo kiểu của người *Esquimaux*, là thổ-dân. Trong một bức thư, ông *Matthieu Stach* viết rằng: «Chúng tôi tìm cái gì thì gặp ngay cái ấy: Toàn những người ngoại-đạo chẳng biết chút chi về Đức Chúa Trời, họ chỉ lo một điều là bắt cho được nhiều đà-ngư, cá và nai chà. Chúng tôi muốn tỏ cho những người này biết có một Đức Chúa Trời, một Cứu-Chúa và một Đức Thánh-Linh, nhưng khốn nỗi không biết tiếng của họ. Chúng tôi muốn thăm-viếng họ, nhưng không

biết họ ở đâu.» Có lý lắm, ông tiếp: «Đối với chúng tôi sự ấy có nghĩa là: Hãy lạc đường chớ đừng lạc mất đức-tin. Mọi người cho chúng tôi là điên, nhứt là những người đã ở xứ này lâu năm và quen-biết dân này. Nhưng chúng tôi tin chắc rằng chỗ nào có Chúa thì sẽ có ánh sáng và đường đi, dẫn mọi sự dường như trái-ngược.»

Kajarnak, người thứ nhứt trở lại đạo

Nhứt là trong những bước đầu gay-go, các nhà giáo-sĩ có nhiều cơ buộc phải nhờ-cậy Cứu-Chúa trong mọi sự, và cầu-xin Ngài phá tan những cửa đóng chặt và những tường-lũy cao ngất. Họ đã làm việc và phấn-đấu với Ngài, cũng «lấy các đấng tiên-tri làm mẫu-mực về sự chịu khổ và nhịn-nhục cho mình» (Gia-cơ 5 : 10). Họ đã bị đau-ốm, đã tình-nguyện chịu những sự hi-sinh, từ-bỏ hơn hết. Nào có lạ gì, thính-thoảng họ phải ngã lòng rún chỉ vì bị đói lâu ngày và ở trong đêm tối hầu như không còn lại có hừng-đông. Nhưng một tia sáng thấu qua bóng tối khi người ngoại-đạo thứ nhứt đến xin dạy đạo cho để chịu phép báp-têm. Mặt trời chiếu sáng trong lòng họ khi *Kajarnak* cảm-động vì nghe nói Cứu-Chúa chiến-đấu trong vườn Ghết-sê-ma-nê và chịu đau-đớn dữ-dội. *Kajarnak* lớn tiếng kêu rằng: «Cái chi vậy? Xin thuật cho tôi nghe một lần nữa vì tôi cũng muốn được cứu.»

Nhà-thờ thứ nhứt

Đề anh em này một cảm-tưởng về những bước đầu truyền đạo ở miền *Groënland*, chúng tôi xin thuật việc xảy ra trong năm 1747, — việc này chấm hết thời-kỳ lập nền Hội-Thánh tại đó. Ấy tức là lễ khánh-thành nhà-thờ thứ

(1) Anh em *Moraves* (*Frères Moraves*) là một nhánh đạo Đấng Christ do các môn-đệ còn sót của *Jean Huss* lập thành. Họ giữ đạo rất nghiêm-khắc, và ban đầu ở các miền *Bohème*, *Silésie* và *Lusace*.

nhứt ở *Neu-Heernhut*, cũng là nhà ở của các giáo-sĩ. Một số tín-đồ giàu-có thuộc nước Hà-lan đã dâng tòa nhà đó cho Hội truyền-giáo.

Đoàn đại-biểu đem nhà-thờ đã tháo ra từng mảnh đến miền *Groenland* vào khoảng tháng Juin, và ngày 16 Octobre thì làm lễ khánh-thành long-trọng.

Ai nấy phải cảm-động vì đọc lời thuật cuộc nhóm-hợp ấy: «Hai cái kèn thời báo hiệu bắt đầu hội-hợp. Anh em tín-đồ bồn-xú xếp chỗ cho chừng 300 người *Esquimaux*. Họ ngồi trên ghế nhà-thờ, người già ngồi trước, người trẻ ngồi sau, đờn-ông một bên, đờn-bà một bên, y như ở làng *Heernhut*. Sau khi hát bài thơ thánh bằng tiếng bồn-xú thích-hiệp với cơ-hội, ông *Jean Beck* đọc bài diễn-văn khánh-thành, và nhắc cho thính-giả nhớ lại những bước đầu gay-go của các giáo-sĩ chỉ biết nấp sau ghình đá mà nhơn danh Đức Chúa Jê-sus-Christ cầu-xin Đức Chúa Cha cứu-rỗi người *Esquimaux*.»

Nhạc-khí họa theo bài hát du-dương. Thờ-dân suốt đời chưa từng nghe và thấy những sự như thế, nên lấy làm cảm-động và thỏa-mãn lắm.

Lập vững và mở-mang công- cuộc truyền-giáo

Những nỗi khó-khăn của bước đầu vừa qua, thì tiếp theo có những năm mở-mang bình-tĩnh nhưng vững-vàng. Cuộc truyền-giáo lan đến hai chỗ khác, là chi-hội *Lichtenfels* lập năm 1758 và chi-hội *Lichtenau* lập năm 1774. Vậy, các giáo-sĩ giao-thông với thờ-dân ở phía nam; hầu hết dân nhập vào Hội-Thánh. Một người thầy pháp trừ-danh trở lại đạo, thế là có cuộc phục-hưng lớn, rất nhiều người trở lại đạo.

Cách tổ-chức Hội-Thánh phỏng theo ở xứ *Saxe*, là tổ-Quốc của các giáo-sĩ. Các tín-đồ chia làm từng «đoàn» cho các giáo-sĩ dễ săn-sóc. Đời sống thiêng-liêng được nuôi-nấng rất đầy-đủ. Buổi mai và buổi tối đều có nhóm-hợp trong nhà-thờ, còn Chúa-nhựt thì tín-đồ

nhóm-hợp không dứt đề thờ-phượng Chúa và nghe giảng. Người *Esquimaux* rất chịu học âm-nhạc, chỉ trong ít lâu đã hát và đánh nhạc-khí rất thạo. Họ ganh-đua nhau dùng âm-nhạc đề tặng vẻ long-trọng của cuộc nhóm-hợp thờ-phượng Đức Chúa Trời.

Năm trời tháng lụn, trên miền duyên-hải quạnh-hiu, xa thế-giới nào-nhiệt, một Hội-Thánh nhỏ mọc lên, hợp một bởi đức-tin trong Đức Chúa Trời và tình yêu đối với Cứu-Chúa bị đóng đinh. Hội-Thánh ấy gồm những người mà chẳng ai muốn tin rằng có thể dạy-bảo được, song lại còn dặn các giáo-sĩ phải coi chừng những người ấy như quân mọi-rợ là khác.

Lan đến bán-đảo Labrador

Bán-đảo *Labrador* hiện nay thuộc xứ Gia-nã-đại. Ở đó cũng có một số người *Esquimaux*. Vào cuối thế-kỷ thứ 18, Hội-Thánh *Morave* đuổi theo công-cuộc truyền-đạo cho người *Esquimaux* ở đó. Năm 1771, ông *Jean Haven* lập chi-hội ở *Nain*, thuộc bán-đảo *Labrador*. Hết thầy người *Esquimaux* lần lần tin theo Đấng Christ.

Trải qua hơn 160 năm, các giáo-sĩ hết sức gây-dựng một Hội-Thánh bồn-xú tự-trị tự-lập, nhưng không được mãn-nguyện. Muốn đạt mục-dịch ấy, phải có các mục-sư bồn-xú. Trong vòng anh em tín-đồ có nhiều người sốt-sắng, giúp được nhiều việc, nhưng các giáo-sĩ không thể đào-luyện cho họ đủ tư-cách lãnh chức mục-sư.

Chúng ta nghĩ sao ?

Các giáo-sĩ *Moraves* hẳn treo tấm gương sáng cho anh em trong Hội-Thánh Việt-Nam, nhứt là các bạn thanh-niên. Anh em nên dâng mình lo việc truyền-đạo, dẫu gặp nhiều bước khó-khăn lúc đầu cũng chớ nản lòng, vì Chúa sẽ thưởng công anh em đời này và đời sau. «Người nào vừa đi vừa khóc đem giống ra rải, ắt sẽ trở về cách vui-mừng, mang bó lúa mình» (Thi 126: 6). — *Đô-đức-Tri thuật*.